ACCOUNTANT ESSAY

વેહેવાર ઉપયોગી નામાના નમુનાનો નિયમ.

कांस्मीरं पुस्तक उपरथी.

UNDER THE PROTECTION
HIS HIGHNESS SHREEMANT
SARCAR GAYAKWAR
MAHARAJA.

For the Education and the
Engineers

રચનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.
ત્રવાડી.છોટાલાલ વેણીરામ.વટાદરા વા

અમદાવાદ.
પાનકોરને નાકે ઘાંચીની વાડીમાં
" એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ"માં
નથુભાઇ રતનચંદ માકફેતીયાએ છાપ્યું.
કરાવ્યું છે

કીમત બે આના.

४६५३

वेहेवार ऊपयोगी नामु राखवानी रीतनो नीयम.

ગજાનંદ સત્યં ગણુપતીનું. પદ.

તુજ આ સરણી આસોરે, ગણાધીપતી; તુજ. ટેક.

તુજ યાસરણી આસો, તાંહીવર તુહી દીસો;
અભય અમર કેસોરે, ગણાધીપતી. તુજ૦ ૧

સેવુ પદ તુજ પહી, ગણુપતી ગુણ ત્રાહી;
દેવતાલા સુખદાઈરે, ગણાધીપતી. તુજ૦ ૨

એસેંદીન બંધુ દાતા, સેવુ પદ સુર ધ્યાતા;
વેદનીતી નીતી ગાતારે, ગણાધીપતી. તુજ૦ ૩

બાળપણું એળે ખોયું, જોબનમાં નવ જોયું;
તારુણીસુ મન મોહ્યુંરે, ગણાધીપતી. તુજ૦ ૪

સયાજીરાવ સેવે પાય, સરણથી સુખ થાય;
છોટાલાલ ગુણ ગાયરે, ગણાધીપતી. તુજ૦ ૫

नंबर. १

પશ્રી.ગણેસ.ઇશવર.સંવત   સને   ના રોકડનો રોજમેળ

મહીનો તારીખ	રોકડ ખાતા વઈનું પાનું.	વેચાણ વઈનું પાનું.	જમા રૂ-પીઆ. રૂા.	આ	પા.	વીગત.	ઉધાર રૂ-પીઆ. રૂા.	આ	પા.
જાને વારી. ૫	૧	૧	૩૮	૮	૦	રાવસાહેબ એજ્યુકેસન ઇન્સપેક્ટર વડોદરા એમને ખાતે જમે. ૩૮–૮–૦ રોકડા મુબઈગરા જાવક નંબર ૧૫ તા. ૫-૧-૯૬ સાથેનો પોષ્ટ ઓફીસનો મનીઓડર.		૦	૦
૫	૧	૧	૦	૦	૦	સુતાર ઈશ્વર જેઠાને ખાતે ઉધાર ૩૮–૮–૦ રોકડા મુબાઈગરા માલના આપ્યા.	૩૮	૮	૦
	૦	૦	—	—	—		૩૮	૮	૦
	૦	૦	૩૮	૮	૦				
	૦	૦				તારીજો.	૦	૦	૦
૧	૦	૦	૦	૦	૦	લેવડદેવડજમેઉધારર્થાય			
૨			૦	૦	૦	તોળનેસરવાળામેળવવા	૦	૦	૦
૩			૦	૦	૦	તા. ૨	૦	૦	૦
૪			૦	૦	૦	તા. ૩	૦	૦	૦
૫			—	—	—	તા. ૪	—	—	—
			૩૮	૮	૦	તા. ૫	૩૮	૮	૦
						સદરહુ પ્રમાણે ત્રીશ તા. સુધીલેવડદેવડથાયતોજમે ઉધારનોતારીજો મહીના આખરેરોજમેળમાંકરવો.			

નમુનો નંબર ૨.

પરી. સંવત સને ની રોકડની ખાતાવહી.

મહીનો તારીખ	રોકડરો જમેળનું પાનુ	વીગત.	જમા રૂપીઆ રૂ.	આ.	પા.	મહીનો તારીખ	રોકડરો જમેળ નુ પાનું.	વીગત.	ઉધાર રૂપીયા રૂ.	આ.	પા.
જાનેવારી. ૫	૧	મનીઓર્ડર ૧ એજ્યુકેશનલ ઈન્સપેકટર વડોદરા	૩૮	૮	૦	જાનેવારી. ૫	૧	સુતાર ઈશ્વર જેઠા.	૩૮	૮	૦

નમુનો ૩.

પારી સંવત સને નોંધવહ્ક માલનો રોજમેળ.

મહીનો તારીખ	માલ ખાતાવઈનુ પાનુ	પોહોચ વઈનુ પાનુ	જમા રૂપી રૂ.	જમા આ.	જમા પા.	વીગત.	વેચાણ વઈનુ પાનુ	ઉધાર રૂપી રૂ.	ઉધાર આ.	ઉધાર પા.
૧	૧	૧	૩૮	૮	૦	સુતાર. ઈશ્વર જેઠાને ખાતે જમે.	૧	૩૮	૮	૦
જાનેવારી. ૩	૧		૦	૦	૦	રાવસાહેબ. દીપ્યુટી એજ્યુ કે. ઈન્સાપેકટરને ખાતે ઉધાર આપનાર જા. નં ૧૨ થી સામાન મોકલવામાં આવ્યો. તા. ૩–૧–૯૧. સામાન ફરનીચર રૂ. ૩૮–૮–૦				
						તારીજે.				
						તા. ૧ જાનેવારી	૦	૦	૦	૦
						તા. ૨	૦	૦	૦	૦
						તા. ૩	૦	૩૮	૮	૦
						તા. ૪	૦	૦	૦	૦
						તા. ૫	૦	૦	૦	૦
						પેહેલી તારીખથી ત્રીસમી તારીખ સુધી લેવડ દેવડ થયુ હશે તો તારીખ વાર તારીજે જમે ઉધારનો કરવો.		૩૮	૮	૦
			૩૮	૦	૦					

નમુનો નંબર ૪.

પારી. સંવત સને નોંધવહી માલની ખાતાવહી ભંડોળવહી

મહીનો તારીખ.	માલનો રોજ મેળનું પાનું.	વીગત.	જમા રૂપીયા. રૂ.	આ.	પા.	મહીનો તારીખ	ભંડોળનારોજ મેળનું પાનું.	વીગત.	ઉધાર રૂપીઆ. રૂ.	આ.	પૈ.
જાનેવારી ૧	૧	જાન ન ૫ થી સા.મન સુતાર ઈશ્વર જેહાને.	૩૮	૮	૦	જાનેવારી. ૩		જા. ન. ૧૨ તા ૧-૧-૫૧ ઈજ્યુકેશન ઇન્સ્પેક્ટર.	૩૮	૮	૦

નમુનો નંબર. ૫

પારીઠ સંવત સને નંગવાર ખાતાવહી.

મહીનો તારીખ	પહોંચવઈ અગરમાલજમાવઈનુપાનું.	વીગત.	જમા૦ નંગ. સંખ્યા	રૂ.	આ.	પા.	મહીનો તારીખ	વેચાણવઈ અગર માલ ખરચવાઈનુ પાનું.	વીગત.	ઉધાર. નંગ સંખ્યા	રૂ.	આ.	પા.
જાનેવારી.	૧	એરીથમેટીક.	૮				જાનેવારી	૧	એરીથમેટીકના				
		પા.૧	૫	૧૩	૧૨	૦			પા.૧	૫	૧૩	૧૨	૦
		પા.૨ રંગ આકરની પેટી.	૧	૪	૪	૦		૧	રંગ આકાર પેટી પા.૨	૧	૪	૪	૦
		પા.૩—બ્રેચ.	૧	૧૦	૦	૦			બ્રેચ. પા. ૩	૧	૧૦	૦	૦
		પા.૪ દફતરપેટી.	૧	૫	૪	૦			દફતરની પેટી પા.૪	૧	૫	૪	૦
		પા.૫ મેજ.	૧	૫	૪	૦			મેજ.પાનું ૫	૧	૫	૪	૦

નમુનો નંબર. ૬

પરી. સંવત સને ભંડાળ પોહોંચવઇ માલ જમાવહી.

મહીનો તારીખ	માલરોજમેળનું પાનું	કોના તરફથી આવ્યા. નામ.	શરીય. કાગળ નંબર.	નંગનુ નામ.	દર નંગની કીમત. રૂ.	આ.	પૈ.	નંગસંખ્યા	કુલ આંકડો.		
જાનેવારી. ૧	૧	સુતાર. ઈશ્વર જેઠા.	જા.નં.પતા ૧-૧-૯૧	એરીથમેટીક.	૨	૧૨	૦	૫	૧૩	૧૨	૦
				આકાર પેટી.	૪	૪	૦	૧	૪	૪	૦
				બેંચ.	૧૦	૦	૦	૧	૧૦	૦	૦
				દફતરની પેટી.	૫	૪	૦	૧	૫	૪	૦
				મેજ.	૫	૪	૦	૧	૫	૪	૦
									૩૮	૮	

નમુનો નંબર. ૭

પારી૦ સંવત સને ૧૮૯૧ સાલની વેચાણવહી.

મહીનો તારીખ.		માલનારો-જમેળનુપાનું.	રોકડનારો-જમેળનુપાનું.	કોને મોકલ્યા, અગર આપ્યા કે વેચ્યા તે ખરીદદારનું નામ	નંગનુ નામ.	દરનંગની કીંમત. રૂ.	આ.	પા.	નંગ. સંખ્યા	કુલ આંકડો. રૂા.	આ.	પા.
જાનેવારી.	૧	૧	૧	એજ્યુ કે ઈન્સપેકટર વડોદરા.	એરીથમેટીકન	૨	૧૨	૦	૫	૧૩	૧૨	૦
					રંગઆગારની પેટી.	૪	૪	૦	૧	૪	૪	૦
					બ્રેચ.	૧૦	૦	૦	૧	૧૦	૦	૦
					દફતરનીપેટી	૫	૪	૦	૧	૫	૪	૦
					મેજ.	૫	૪	૦	૧	૫	૪	૦
									૯	૩૮	૮	૦

નમુનો નંબર. ૮

પરી૦ સંવત સને સરવીસ ટીકીટનો હીસાબ

મહીનો તારીખ.	જમા. રૂ. આ.પા.	ધીગત.	કાગળ વગેરેનો નંબર.	વજન તોળામાં.	ઉધાર રૂ. આ.પા.	

નમુનો નંબર. ૯

પરી૦ સંવત સને મોકલેલા કાગળનો જાવક રજીસ્ટર.

રજીસ્ટરનો નંબર.	મોકલેલા કાગળ.			શેરાની તારીખ તથા નંબર હોય તો.	કાગળોનો મજકુર ને શેરાના ભાવાર્થનો પ્રત્યુતર સાથે.	[illegible] ચાલેલા તુમારની તારીખ ને નં.	રીમાર્ક
	એકવાર નંબર.	તારીખ	કોને મોકલ્યા.				

નમુનો નંભર ૧૦

પરી૦   સંવત   સને   આવેલા કાગળોનું આવક રજીસ્ટર.

આવેલા કાગળો.			કાગળોનો નંબર.	તારીખ.	આવેલા કાગળોની મતલબ અને ઉતરનો મજકુર તથા સી રીતે વ્યવસ્થા કરી તે	વધારે ચાલેલા તુમારની તારીખ. અને નંબર.	રીમાર્ક.
રજીસ્ટર નંબર	એકવાર નંબર	કોના તરફથી આવ્યા તે.					
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮

નમુનો ૧૧.

પરીઠ સં. સને તાબાની દુકાનના એજંટોનો હિસાબ લેવાની રીત.

વસ્તુનું નામ.	દર નંગની કીંમત. રૂ. આ પા.	મુખ્ય દુકાન. નં. રૂ. આ પા.	તાબાની દુકાનોનાં નામ.				પ્રગણાની દુકાનનું વેચાણનો સરવાળો. નં. રૂ. આ પા.	કુલવેચાણ એકંદર. મુખ્ય તા પ્રગણા સુધ્ધાં. નં. રૂ. આ. પા.

નમુનો નંબર ૧૨

પરીઠ **સંવત** **પ્રગણાની દુકાનની વેચ્યાણીની તારવણી.**

મહીનાનું નામ	ગુદસ્ત રોકડ સીલક.	વેચાણ.	ભરણું.	પગાર નોકરનો.	કંટીજન્ટ.	સપલાઇ.	રોકડ	માસસીલક
	રૂ. આ પા.	નં. રૂ. આ પા.	રૂ. આ પા.				રૂ.આ.પા.	રૂ. આ. પા.

હિસાબી ચોપડાનો નિયમ.

૧ રોકડ રોજમેળ

૨ રોકડ ખાતાવહી

૩ માલનો રોજમેળ નોંધવહી

૪ માલની ખાતાવહી

૫ પોહોચવહી

૬ નંગવાર ખાતાવહી

૭ વેચાણવહી

૮ સરવીસ ટીકટનો હિસાબ

૧ આવેલા કાગળની આવક

૨ સઘળા પત્રકો હિસાબ બીલ પોહોંચ ઓફીસ સારૂ રાખે લી નકલોની ફાઈલ.

૩ જાવક

૪ આવક

૫ દેદરટાંક

ઉપર મુજબ દુકાનદારોએ આગર ઓફીસેરોએ બરોબર નીયમનુ કામ રાખવુ જોઈએ એવી રીતનુ કામ હશેતો તેઓની દુકાન બરોબર વ્યાજબી રીતે ચાલે છે એમ આ બુક વાંચનારને માલમ પડશે અને વહેવારમાં કોઈ પ્રકારના વાંધા પડશે નહી. એવી સમજણને વાસ્તે આ નિયમ રચવામાં આવ્યો. કારકુને ઓફીસ રૂલ હશે તેમ વરતવુ.

પ્રથમ દેશી નામુ વડોદરાના એજ્યુકેશન ખાતાના આસીસ્ટંટન માસ્તર છગનલાલ લલુભાઈ સાએ રચેલું છે

પરંતુ તેમાં કેવી રીતે વીગતો લખવી એ વિશેનું વીવેચન કરેલું છે તે પણ આ મારા રચેલા નામામાં મળતુંજ આવશે તેમાં તેઓએ લખવાની પદ્ધતી રચેલી છે.

આ વહેવાર પ્રયોગી નામાના નમુના કારકુનો વીગેરે જે બરોબર રીતે એકાઉન્ટ ઓફીસરો છે છેમના ઉપયોગમાં આવે એવું છે વાસ્તે મારાથી બનતી મેહેનતે રચવામાં આવ્યું છે.

આ રચેલા નમુના સરલ રીતે કામ કરવામાં આવ એને માટે છે.

ઘણા વહેપારીઓ અને કંત્રાકટરો બરોબર હીસાબી ચોપડા રાખતા નથી અને તે ન હોવાથી પોતાના વહેવારમાં ખામી કરે છે તેમ અરસ પરસ ચોપડાનો મુકાબલો કરતા નથી એમજ ચલાવે જાય છે એથી કરી ઘણાઓને ટંટો થાય છે માટે આ કામ બરોબર રાખવાની સુચના છે.

મેહેતાગીરીના કામના નમુના સંવત ૧૯૩૨ ની સાલમાં હુ મેહેસાણા સુભા પ્રાંત વડોદરાની મુલ્કી દફ્તરની ઓફીસમાં આસીસ્ટન કારકુન હતો ત્યારે મેહેતારીના કામના નમુનાની નોંધ થએલી તેની વીગત.

૧ જરીફ ખરડો. ૨ રોજમેળ ૩ ખાતાવઈ ૪ પોહોંની ચોપડી ૫ પડતર જમીનનુ પત્રક ૬ માલ જગાનનુ પત્રક ૭ પાણી પત્રક ૮ લાવણી પત્રક ૯ હપતાપત્રક ૧૦ કમીજાસ્તીનુ પત્રક ૧૧ બારખલી જમીનનું પત્રક ૧૨ ઠરાવબંધ ૧૩ ફાજલ પાછુ આપ્યાની પોહોચ. ૧૪ પદગર

નીચોપડી. ૧૫ કુવાવાવ તળાવની હકીકતનું પત્રક. ૧૬ આવક ૧૭ જાવક. ૧૮ પરચુર ઊપજનું પત્રક.

યાદી.

ફરનીચર સામાનની

૫—૪—૦ દફતરની પેટી ૧
૪—૧૨—૦ પાટીઆ નંગ ૧
૩—૪—૦ ખુરશી ૧
૨—૮—૦ ઘોડી ૧
૫—૪—૦ ખાનાંવાળામેજ ૧
૨—૮—૦ સાદા સ્ટુલ
૦—૬—૦ આંકણી ૧
૦—૩—૦ પોઇન્ટર ૧
૧૭—૮—૦ કબાટ ૧
૮—૪૫—૦ નકશાની મોહોટી ૧ટી
૪—૪—૦ નકશાની નાહાની પેટી ૧
૪—૪—૦ રંગઆકારની પેટી૧
૨—૧૨—૦ એરીથમેટીક
૦—૬—૦ ટાઈમટેબલ
૧૨—૦—૦ પરેલ બારસ
૨—૪—૦ મગદલ જોડ
૧—૧૪— નીખાલસ
૧—૮—૦ પાવડા
૧—૬—૦ રેતીકલાક શીશી
૧—૨—૦ અડધાકલાકનીશીશી
૨—૦—૦ ગેડીગઠા
૧૦—૦—૦ બેંચ
૮—૮—૦ ઘોડી પાટીયું ફેર ગાળાનું
૨—૧૨—૦ ખુરશીહાથાવરની
૧૦—૦—૦ ડેસ્ક ઈંગ્રેજીસ્કુલ

સારૂ સદરહુ સુબઓર્ડના સામાનીનુલીસ્ટ.

ઉપદેશ લાવણી.

ખબર નહી આ યુગમાં પલકીરે. ખબર૦ ટેક.
શુઆત કરના હોયસો કરલે, કોન જાને કલકી. ખ૦ ૧
યા દોસ્તી હે જગવાસકી, કાયા મંડળકી. કાયા.
સાસ ઉસાસ સમરલે શ્રી હરી, આયુ ઘટે પલકી. ખ૦ ૨
તારા મંડળ રવી ચંદ્રમાં, સબ હે ચલનેકી. સબહે.
દિવસ ચ્યારકા ચમત્કાર, જયુ વિજલી યા જલકી. ખ૦ ૩
દગા કપટ કરે માયા જોડી, કરી બાતા છલકી. કરી.
પાપ કરી પોટલી બાંધી શીરપુર, કૈસી હોય હલકી. ખ૦ ૪
આયુગ હે સુપનેકી માયા, જેસી બુદ્દ જલકી જેસી.
વિરસંતાતો વાર ન લાગે, દુનિયા જાય ખલકી. ખ૦ ૫
માત તાત સુત બંધવ બાઈ, સબ યુગ મતલબકી. સબ.
કાયા માયા નાર હવેલી, ગાધા સજીવનકી. ખ૦ ૬
મન માવત તંન ચંચળ હસ્તી, ગસ્તી હે બલકી ગસ્તી.
સતગુરૂ અંકુશ ધરો સીસપર, ચલ મારગ સતકી. ખ૦ ૭
જબલગ હંસા રહે દેહમાં, ખુશી આ મંગલકી. ખુશી.
હંસા છોડ ચલા જબ દેહી, મટીઆ જંગલકી. ખ૦ ૮
દયા ધર્મ શ્રી ઝારણુકો સમરન, એ બાતા સતકી. એ.
રાગ દ્વેષ ઉપજે નહી જીસકું, વિનંતી આખમલકી. ખ૦ ૯

ત્રવાડી. છોટાલાલ વેણીરામ.